

Papoušek ŽAKO

v našich chovech i domácnostech

Text a foto: Milan Bartl

Tímto článkem bych se rád zamyslel nad chovem papouška šedého – žako. Víím, že spousta z vás tyto zajímavé papoušky chová, nebo si je chce pořídit, a hltá všechny dostupné informace v časopisech, knihách a na internetu. Jsem si vědom toho, že neexistuje zaručený „recept“, jak žaky odchovávat, ale je jasné, že každý, kdo je odchovává, má svůj názor a osvědčený postup.

Chovatelský pohled

V posledních letech se zastoupení papouška šedého – žako v českých chovech zvyšuje. Do chovu žaků se pustilo více chovatelů a nutno říci, že převážně s dobrými výsledky. Když chovný pár harmonizuje a jsou mu poskytnuty vhodné podmínky, odchovy mláďat se daří. Chovatelé provozují chov s cílem dosáhnout zdravých a silných mláďat. Mláďata jsou dobře odstavená a socializovaná, samostatná a připravená do dalšího života.

I přes velkou osvětu veterinářů a chovatelů se neustále opakují případy, kdy se k novým majitelům (často začátečníkům bez zkušeností) dostanou mláďata nesa-mostatná, neodstavená, nesocializovaná. Je alarmující, že často teprve úhyn mláďete nového majitele poučí, jak neetické je si bez zkušeností koupit neodstavené mláďe!

Ikdyž žakové hnízdí celoročně, hlavní chovná sezóna nastává v zimě. V období zimního odchovu by měli být chováni ve vytápěném zimovišti, kde teplota neklesá pod 14 °C.

Je známo, že žakové ochotně odchovávají v malých prostorách, často temných zákoutích, kde je klid a minimální ruch a pohyb. Pokud jsou žakové takto chováni celoživotně v nevyhovujících podmínkách s cílem dosáhnout opakovaných odchovů za sebou, poměrně brzy dojde k vyčerpání jejich organismu, snížení imunity a nástupu zdravotních problémů. To má vliv na oplozenost vajec, životaschopnost a zdravotní stav odchovaných mláďat. Následky si pak mláďata i jejich noví majitelé nesou po celý život, jsou totiž trvalé.

Pro udržení chovných jedinců dlouhodobě v dobré kondici a pro odchovy zdravých mláďat je potřeba umožnit žakům od jara do podzimu pobyt ve venkovní voliéře,

na čerstvém vzduchu, na slunci a dešti. Toto období je pro větší část jedinců obdobím klidu, kdy mohou regenerovat organismus, zlepšit si kondici a načerpat dostatek energie z pobytu venku a vitamínu D3 ze sluníčka.

Nejdůležitější podporou dobré kondice žaka je kvalitní výživa. Pestrý jídelníček zajistí dostatečný přísun živin. Papoušky žako v minulosti odchycené ve volné přírodě bylo obrovským problémem naučit konzumovat různorodou potravu. Byla jim předkládána potrava, kterou neznali. Organismus se na novou skladbu potravy často nedokázal adaptovat. Docházelo k mnoha úhynům a hledaly se nové postupy a složky krmné dávky, jak a co papoušky naučit přijímat.

Mohlo by se zdát, že dnes tento problém řešit tolik nemusíme, alespoň ne u odchovaných jedinců. Papoušci z našich odchovů by měli být už z doby odstavu naučeni

přijímat různorodé složky potravy. Nelze se spokojit s tím, že papoušek se naučí pouze loupat zrna a k tomu jen slunečnici, konzumovat jablko a piškot. Je nutné, aby mladý papoušek znal a konzumoval také jiné sladké ovoce a zeleninu, granule, zelené krmivo, plody z přírody. I přesto se často stane, že po změně prostředí, stresu, ale především při překrmování a nevhodně sestaveném jídelníčku si papoušek žako z předložené potravy vybírá jen něco. Tato situace se nesmí podcenit, čím déle trvá, tím složitější je návrat ke správným stravovacím návykům.

Z vlastní zkušenosti mohu doporučit naučit papoušky přijímat kašovitou stravu. Nemám na mysli jen dokrmovací směs, ale spíše neslazený bílý jogurt s kapkou medu, rozmočené mixované granule, anebo dětskou výživu. Jako občasný „mils“ je to pro vybíravé papoušky lákavá pochoutka, do níž se dá namíchat jakýkoliv vitamínový nebo minerální přípravek, palmový nebo pupalkový olej (podrobněji v časopise Papoušci 3/2013), či léčebný preparát.

O žacích se traduje, že jsou velmi konzervativní a nové složky potravy tvrdohlavě odmítají. Ze zkušenosti však vím, že v období toku a hnízdění se jejich stravovací návyky mění a přijímají i to, čeho se jindy ani nedotknou. U jednoho z mých chovných párů žaků nemělo předkládání čerstvých jeřabin koncem léta žádný úspěch. Trvale a pečlivě odmítali celé střípce malviček, jednotlivé kuličky jeřabin i kuličky zamíchané do nakličované směsi. Ovšem situace se rázem změnila v zimě, kdy jim naláhla mláďata. Samec nosil do hnízda zpočátku jen jeřabiny (uchovávám zamražené), občas k tomu vzal vaječný žloutek. Ten musel být v kuse nebo rozpuštěný na dvě části. Strouhaného vejce na míchanici spolu s lisovaným tvarohem si ani nevšiml. Ochotně přijímal také klasy senegalského prosa. Jeřabina mi krmil po celou dobu růstu mláďat v hnízdě. V pozdějším věku mláďat množství jeřabin trochu omezil a „bral“ zrninovou směs.

Jiní chovní ptáci přes všechnu nabídku ovoce, zeleniny, granulí, vařených vajec a speciálních vaječných směsí, kuřice v mléčné zralosti, preferují v posledních sezónách máčenou a klíčenou směs zrnin. I když několik let nazpět tomu tak nebylo. Samozřejmě musí být důkladné proprání namočených zrn před podáním, v období mláďat jsou přemnožené bakterie na naklíčeném zrní velkým rizikem pro trávicí trakt dospělých i mláďat. Dříve si nevšímali máčeného zrní, dnes zase nejdou do suché směsi zrnin.

Tím chci jen zdůraznit, že se velice často stává, že v době hnízdění berou chovní ptáci ty složky potravy, kterých si v průběhu roku všimají méně (granule, určité druhy ovoce

- internetový obchod
- prodej na burzách
- poradna o chovu
- web pro chovatele
- chov papoušků
- ruční odchov mláďat papoušků

NOVINKA!

**Dietetické veterinární přípravky
Altervet na prevenci metabolických
problémů papoušků:**

BIO pupalkový olej s vitamínem E
Červený palmový olej Red Palm Oil
Macadamiový olej lisovaný za studena
Rakytníkový olej 20% s vitamínem E

Najdete nás na burzách
Hodonín, Přerov, Fauna trhy Ostrava,
Týniště nad Orlicí

Kontakt:
Milan a Maria Bartilovi
Tel: 605 782 617, 736 510 801
e-mail: epapousek@seznam.cz
www.facebook.com/epapousek
www.epapousek.cz, www.milanbartil.cz

Žako liberijský a žako velký
v létě společně ve voliére

a zeleniny, vejce, vaječná směs), a proto by v době odchovu mláďat měla být strava velice pestrá.

Je třeba připomenout, že žakům je při odchovu mláďat nutné podávat vápník (Calci-lux nebo Calcium Chloratum) a vitamín D3 (Promotor L, Omni-vit nebo Amivit). Především se zlomeninám končetin, křivení páteře mláďat a následnému úhynu slabých jedinců v budce. Existuje spousta dalších minerálních a vitamínových přípravků (sypkých i tekutých), které lze podávat. Dnes je dostupné (i když s obtížemi) krmivo, které se dováží z domoviny papoušků. V případě papoušků žako jsou

to plody palmy olejně, které tvoří převážnou část jídelníčku žaků v přírodě. Jejich podání je vítaným zpestřením jídelníčku. Plody se uchovávají mražené, což však ztěžuje jejich dostupnost. Žakům lze podávat i olej lisovaný z těchto plodů – palmový olej (5 kapek denně). Slouží jako podpůrná terapie i jako prevence proti škrábání peří. Při odchovu mláďat je pro jejich zdravý růst vhodné podávat BIO pupalkový olej rodičům na potravu (v dávce cca 8 kapek/mláďě, 1x denně až do rozvinutí per mláďat).

Papoušci žako jsou známi konzervativností a jistou plachostí. Pramení z jejich vysoké inteligence, schopnosti si mnoho pamatovat. Žakové jsou papoušci bystrí, pozorní a velmi vnímaví. Musíme se jim snažit porozumět a vyhovět jejich potřebám. Pro úspěšný chov a odchov bychom jim měli vytvořit klidnější prostředí. Mohu však potvrdit, že všichni žakové, když jim dáme čas, jsou schopni si zvykat na jisté změny. A to jak ve voliérových chovech, tak v našich domácnostech, kde je žako jako oblíbený papoušek ve velké převaze.

Ale o tom všem až v příštím díle. ■

Kontakt na autory:
E-mail: milan.bartl@seznam.cz
Web: www.milanbartl.cz, www.epapousek.cz

